

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

IV. De objecto intellectus Angelici.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

cum Angeli non fuerint creati in mera potentia, ad intelligendas res creatas ab ipsis distinctas, sed variis speciebus intelligibilibus instructi fuerint, decuit ut illa infusio fieret juxta proportionem naturalis perfectionis Angelorum, ita ut quo unus Angelus est alio perfectior, eò intelligat per species simpliciore, & universaliore.

Dices, quod cognoscitur in speciali, distinctius cognoscitur quam quod cognoscitur in universali; si ergo Angeli superiores cognoscunt per formas magis universales, quam inferiores, sequitur Angelos superiores habere scientiam minus perfectam quam inferiores, quod est absurdum. Responder S. Doctor 1. p. q. 55. art. 3. ad 2. cognoscere aliquid in universali dici dupliciter. 1. Ex parte rei cognite, ut si cognoscatur solum universalis gradus rei, & sic cognoscere aliquid in universali est imperfectius. 2. Ex parte medii cognoscendi, & sic est perfectius cognoscere aliquid in universali perfectior enim est intellectus, qui per unum universale medium potest singula propria cognoscere, quam qui non potest.

CAPUT IV.

De objecto intellectus Angelici.

RESOLUTIO I. *Angelus se cognoscit, idque per suam substantiam.] DE PRIMO non est difficultas. Secundum probatur, quia cum substantia Angeli sit intimè unita ipsius intellectui, eaque sit per se spiritualis, & intelligibilis, nulla ratio est, cur non possit Angelus se per suam substantiam, absque specie media intelligere.*

Quo loco duo breviter observanda sunt. 1. Jam dicta intelligenda esse de facto, nam si agatur de possibili, certum esse videtur Angelum se posse cognoscere per aliquam sui speciem; cum non repugnet talem aliquam speciem à Deo produci, & Angelo comunicari. Confirmatur, quia quilibet Angelus habet species infusas aliorum Angelorum, per quas eos cogno-

cognoscit: sicut ergo Angelus Gabriel habet speciem Michaëlis, ita non repugnat quod ipsemet Michaël suam ipsius speciem accipiat, & per eam se intelligat.

Observandum 2. Etsi probabile sit Angelum non posse cessare ab actuali sui ipsius cognitione, non tamen id posse efficaciter probari; nam quod aliqui dicunt, omnia viventia habere propriam aliquam operationem, à qua nunquam cessant, non est magni momenti, quia hinc ut summatim colligitur, Angelum non posse abstinere ab omni operatione vitali, adeoque debere aut se, aut aliquid aliud necessariorum cognoscere: quod autem debeat Angelus necessario hanc determinatam operationem vitæ exercere, neque ab ea unquam cessare possit, hoc sanè deduci inde minimè potest: sicut neque ex eo quod Angelus sit objectum maiori sibi proportionatum, & semper præsens; idem enim dici posset, de aliis omnibus rebus quas potest Angelus intelligere, quia cum habeat earum omnium species præsentis, valdeque proportionatas, deberet esse continuò idque necessariorum in actu 2. intellectionis, respectu rerum omnium quas intelligere potest.

R E S O L U T I O III. *Unus Angelus aliam cognoscit & superior comprehendit inferiorem, non vice versa.*]
PRIMA PARS non habet difficultatem, tum quia Scriptura inducit Angelos inter se colloquentes, pugnantes, sibi que invicem resistentes: tum quia Angeli constituunt unam quandam rempublicam ex variis gradibus & ordinibus constantem; tum denique quia cum Angeli sint spirituales, & intellectu præditi, habent quicquid requiritur, ut unus alium cognoscere, & ab alio cognosci possit.

Secunda pars ostenditur, quia quilibet Angelus potest seipsum comprehendere, cum habeat vim intelligendi suæ naturæ proportionatam: ergo cum Angelus illo superior, ut naturam, ita & vim intelligendi nobiliorem habeat, à fortiori ab eo comprehendere poterit.

poterit. Quod intellige de comprehensione essentie, & proprietatum naturaliter ab ea manantium; nam quod spectat ad cogitationes cordis, quid de iis sentiendum sit, inferius dicetur. Quod verò attinet ad ea quæ per potentiam obedientialem sive activam, sive passivam ab Angelo, aut in Angelo supernaturaliter fieri possunt, certum est ea à nullo Angelo quantumvis perfecto naturaliter comprehendi posse, propter improportionem quæ est inter intellectum cuiuscunque Angeli, & tale objectum.

Tertia pars suadetur, quia est eadem improportio inter vim intellectivam inferioris Angeli, & essentiam Angeli superioris, quæ est inter eorum naturas; quia scilicet quælibet habet vim intelligendi proportionatam suæ naturæ: sicut ergo natura Angeli inferioris non adæquat naturam superioris, ita neque illius vis intellectiva eam adæquare potest, ac proinde fieri nequit quòd Angelus inferior superiorem comprehendat.

RESOLUTIO III. *Angelus per sua naturalia Deum cognoscit.*] ITA S. Thom. 1. p. qu. 56. art. 3. quod probat, quia Angeli sunt potentiores in cognoscendo, quàm homines; sed homines per sua naturalia Deum cognoscere possunt, juxta illud Rom. 1. quod notum est Dei, manifestum est in illis, ergo multò magis Angeli.

Ut autem explicet modum quo Angeli Deum cognoscunt, Notat aliquid tripliciter cognosci posse. 1. per suam essentiam, sicut si lux videatur in oculo 2. per ipsius speciem ab eo acceptam, ut cum videtur lapis. 3. per ejusdem similitudinem ab alio in quo resultat, acceptam, ut cum homo videtur, in speculo. Ait ergo primæ cognitioni assimilari cognitionem, qua Deus per essentiam videtur scilicet à Beatis, tertiæ verò eam quam in hoc statu habemus de Deo per creaturas, in quibus relucet, & secundæ cognitionem quam Angelus naturaliter de Deo habet; videns enim suam essentiam, quæ est quædam
Dei

Dei imago sibi impressa, per illam in cognitionem Dei assurgit.

Dices 1. Cognitio naturalis Angeli non est discursiva, at cognitio Dei ex creaturis est discursiva. *Respondeo* minorem in Angelo esse falsam, quia eodem actu quo Angelus seipsum cognoscit, videt se non esse, à se, sed à supremo aliquo ente pendere.

Dices 2. Si Angelus per suam substantiam Deum cognosceret, de eo non haberet nisi valde confusam cognitionem. *Respondeo* Angelum per suam substantiam, imò per cognitionem cuiuscunque creature clarè Deum cognoscere, quoad an est, et si non quoad, quid est.

RESOLUTIO IV. *Cognitio rerum materialium, & singularium est in Angelis.*] Ut hoc clariùs percipias *Nota*, circa eiusmodi cognitionem aliquid esse certum, & aliud de quo controversatur. Certum est 1. Angelum res materiales & singulares cognoscere. 2. talem cognitionem esse claram & distinctam, imò & comprehensivam, quia cum Angelus seipsum, Angelosque inferiores possit comprehendere; nulla ratio est cur non possit etiam comprehendere res materiales quoad earum essentias, & virtutes ipsis naturaliter inditas. 3. certum est cognitionem rerum materialium naturaliter Angelis competere; cum enim homines eas naturaliter cognoscant, verisimiliter dici non potest vim intellectivam naturalem Angelorum ad eas non posse pertingere; præsertim cum ex Scriptura non tantum constet, bonos Angelos cognoscere materialia, sed etiam malos, quibus probabiliter dici non potest conferri lumen aliquod supernaturale, ad percipienda eiusmodi objecta. 4. Angelos non cognoscere res materiales, & singulares per solam earum præsentiam sine specie, aut per earum species ab ipsis objectis acceptas, sed per species à Deo infusas.

Verum cum duobus modis intelligi possit, rerum species fuisse Angelis à Deo concessas, nempe aut
totas

totas simul in instanti creationis, aut successivè prout objecta successu temporis existunt, fiuntque apta ut intuitivè cognoscantur. Dubium est utro ex his modis concessa fuerint Angelis species rerum materialium. Nullis autem controversiis, tenenda est sententia affirmans, species omnes fuisse simul Angelis in instanti creationis à Deo infusas. Quod vel inde probatur, quia non apparet ratio, cur Angeli successivè debeant accipere species rerum materialium, nisi eiusmodi rerum existentia expectanda sit, at quod illarum existentia expectanda non sit, patet, quia non sumunt ab illis species, sed à Deo, quare multo congruentius est quod eas simul, idque in instanti creationis, accipiant.

Nota species Angelis concreatas esse ex se veluti indifferentes ad representandam rem, vel abstractivè, vel intuitivè, easque à rei præsentia objectivè determinari, ut rem intuitivè, seu tanquam existentem, & actu præsentem referant: adeò ut licet objectum existens, non immittat novas species, aut aliter non concurrat effectivè ad intellectionem, ut tamen conditio sine qua ipsius species non habet vim ducendi intellectum in cognitionem illius intuitivam.

RÉSOLUTION V. *Potest Angelus naturaliter certò cognoscere effectus ex solis causis naturalibus contingenter futuros, non autem eos qui ex libero arbitrio contingenter futuri sunt.*] **PRIMA PARS** probatur, quia eiusmodi effectus sunt determinati in suis causis, ergo possunt certò cognosci ab Angelo, non minùs quàm ii qui ex necessitate à causis naturalibus oriuntur. *Neque refert quòd effectus illi contingentes possunt impediri ab aliis causis naturalibus, novit enim Angelus eos per eiusmodi causas, quarum vim perfectè cognitam habet, nequaquam impediendos.*

Secunda pars est certa ex fide, ut omnes communiter colligunt ex verbis illis Isaiæ. 42. Annuntiate quæ
ven-

vetera sunt in futurum, & sciemus quia Dii estis. *Ratione* autem ostenditur, quia operationes ex libertate futurae non possunt cognosci ab Angelo in suis causis, cum haec sint indifferentes ad utrumlibet, neque in seipsis, quia rem quae nondum existit, intellectu attingere, eamque ut aliquando in seipsa erit cognoscere, hoc proprium est intellectus infiniti, & aeterni qui suo obtutu potest antevertere omnes temporum differentias.

Dico. Angelus habet species concreatas futurorum contingentium, quare ergo non poterit ea cognoscere? *Respondeo*, quia non representantur Angelo ut hic, & nunc pro tali tempore futura, sed tantum simpliciter, & abstractè ut sunt possibili.

RESOLUTIO VI. *Angeli non cognoscunt de facto cogitationes cordium, nisi dependenter à voluntate alterius.* **PROBATUR**, quia talis cognitio soli Deo tribui solet, ut cum dicitur 2. Paralipomenon 6. Tu enim solus nosti corda filiorum hominum, & Jerem. 17. Pravum est cor hominis & inscrutabile, quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans cor, & probans renes. *Dubitum* est autem 1. utrum Angeli possint naturaliter cognoscere cogitationes cordium 2. si possunt, unde oritur quod eas de facto non cognoscant.

Respondeo 1. Cognoscere secreta cordium per se loquendo, non superare facultatem naturalem Angelorum, ut patet, tum quia Angelus natura vi cognoscit nostrum intellectum, & species in eo receptas, nostramque voluntatem, quidni ergo poterit naturaliter cognoscere actum ab iis elicitum, si sit naturalis ordinis ut supponimus? tum quia Angelus majori intelligendi vi praeditus est, quam homo: at homo suos actus internos intellectus, & voluntatis intelligit. Quare ergo eosdem actus non poterit Angelus virtute naturali intelligere? Tum denique quia Angelus cognoscit meas cogitationes, quando consentio; at meus consensus non auget facultatem naturalem

turalem intellectus Angelici, neque alio modo efficit ut sit magis proportionatus ad intelligendas meas cognitiones quàm antea.

Respondeo 2. Ideò Angelum non posse cognoscere humanorum cordium cogitationes, quia licet habeat species earum, neque superet illius facultatem eas cognoscere. Deus tamen ob suavem suæ providentiæ, in creaturæ rationalis gubernatione dispositionem, non vult cum illo concurrere ad earum cognitionem, nisi quando homo consentit, ut ipsi innotescant. Non enim apparet, ex quo alio capite oriri possit prædicta impossibilitas.

RESOLUTIO VII. *Angeli natura viribus cognoscunt mysteria, quæ sunt tantum supernaturalia quoad substantiam: probabile tamen est Angelis communicatam fuisse in via, cognitionem aliquam mysterii Incarnationis.*

PRIMA PARS probatur, quia oculus cæco restitutus, est ens naturale quoad substantiam, ergo ut sic potest naturaliter ab Angelo cognosci, non minùs quàm si per generationem productus esset. Imò non tantum, cognoscit Angelus visum miraculosè restitutum, quoad id quod naturale habet, sed etiam aliquo modo, & confusè quoad id quod habet supernaturale; quia intelligit eum miraculosè, & non per vires naturæ restitutum esse, cum à potentia ad habitum naturaliter non detur regressus.

Secunda pars ostenditur, quia res in substantia supernaturales, quales sunt gratia sanctificans, virtutes Theologicæ &c. quoad propriam entitatem sunt supra ordinem rerum naturalium, adeoque ut sic excedunt vires naturales intellectus Angelici, eique sunt improporionatæ; quare non potest Angelus propriis viribus ejusmodi objecta intelligere. Unde collige non omnes species entium ab Angelo naturaliter cognosci posse, ac proinde totum ens creatum non esse objectum cognitionis Angelicæ. Neque dicas supernaturale distingui à naturali, per comparisonem

rationem duntaxat ad agens : hoc enim falsum est, quia etsi supernaturale habeat causam supernaturalem, differt tamen per se à naturali, ut patebit *ex lib. 4.* ac proinde etiam ut sic excedit facultatem naturalem intellectus Angelici.

Tertia pars est S. Thomæ *infra quæst. 64. art. 1. ad 4.* potestque ex eo probabiliter suaderi, quia ex communi sententia, boni Angeli per fidem supernaturalem sunt adepti beatitudinem, sicut & nos illam assequimur: talis autem fides verisimiliter versabatur non modo circa mysterium Trinitatis, sed etiam circa mysterium futuræ Incarnationis: quia cū Christus esset futurus caput Angelorū, eorumq; Judex, & quū erat ut ipsi ex tunc eum cognoscerent, & in eum crederent; præsertim si vera eorum est sententia, quī non sine fundamento aliquo existimant, gratiam & gloriam fuisse Angelis collatam ex meritis Christi prævisis,

CAPUT V.

De modo cognitionis Angelorum.

RESOLUTIO I. *Probabile est Angelum posse multa simul intelligere, sive simul sumatur pro eodem actu, sive pro eodem tempore.* PRIMUM patet, supposito quòd Angelus habeat species universales quæ plura repræsentant, ut superius diximus, si enim Angelus habet, verbi causa, unam speciem quæ simul repræsentet Bovem, & Equum, nulla est ratio cur non possit uti tali specie ad intelligendum simul, seu eodem actu Bovem, & Equum.

Secundum etiam perspicuum est in actibus diversi ordinis: Angelus enim beatus Deum videt, & seipsū, ac res creatas simul, id est, eodem tempore, & per actus distinctos intelligit. Idem patet in actibus ejusdem ordinis, cum nulla ratio sit cur possit Angelus simul actu supernaturali Deum cognoscere, & seipsū, vel aliquid aliud actu naturali; non possit autem duos actus naturales intellectus simul elicere, quorum